

**ROKIŠKIO RUDOLFO LYMANO MUZIKOS MOKYKLA
NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO
IŠPLĖSTINIO MUZIKINIO UGDYMO PROGRAMA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Mokyklos pavadinimas – Rokiškio Rudolfo Lymano muzikos mokykla.
2. Mokyklos teisinė forma – biudžetinė įstaiga.
3. Buveinės adresas – Kauno g. 4, LT-42115, Rokiškis. Programos rengėjai – Mokyklos direktoriaus įsakymu sudaryta darbo grupė NVŠ ir NSS muzikinio ir šokio ugdymo programoms atnaujinti (mokyklos direktoriaus 2024 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. V-16). Darbo grupės narių kvalifikacija atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 48 str. ir mokytojų kvalifikacijos apraše nustatytus reikalavimus.
4. Programos pavadinimas – Išplėstinio muzikinio ugdymo programa (toliau – Programa), parengta remiantis Bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu, patvirtintu LR Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-4 „Dėl bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašo patvirtinimo“, Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2023-07-31 Nr. V-1030 redakcija).
5. Programos kodas NŠPR – 120100430.
6. Programos kryptis – muzika, kodas 01.
7. Programa patvirtinta – Rokiškio Rudolfo Lymano muzikos mokyklos direktoriaus įsakymu.
8. Programos apimtis – iki 140 valandų (1-4 sav. val.). Programos trukmė – 1 metai.
9. Programa yra skirta 14-19 metų mokiniams, besimokantiems pagal bendrojo ugdymo programas ir baigusiems pagrindinio muzikinio ugdymo programą, norintiems tęsti mokymą(si) muzikos mokykloje.

**II SKYRIUS
TIKSLAS IR UŽDAVINIAI**

10. Programos tikslas – plėtoti gabių mokinių muzikinius gebėjimus, koncertinius įgūdžius, ugdyti kompetencijas.
11. Programos uždaviniai:
 - 11.1. plėtoti įgytus muzikavimo gebėjimus;
 - 11.2. gilinti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;
 - 11.3. tobulinti muzikos kūrinių analizės ir interpretacijos žinias;
 - 11.4. dalyvauti konkursuose, festivaliuose bei ugdyti sceninės kultūros, meninės saviraiškos pagrindus.

III SKYRIUS KOMPETENCIJOS IR JŲ (ĮSI)VERTINIMAS

12. Įgyvendinant programą, ugdomos mokinių kompetencijos:

12.1. Pažinimo kompetencija – tai motyvacija ir gebėjimas pažinti save ir pasaulį, įgyjami suvokiant (perimant) žmonijos kultūrinę patirtį. Ši kompetencija apima dalyko žinias ir gebėjimus, kritinio mąstymo, problemų sprendimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Mokykloje pažinimas reikalauja valios, pastangų ir atkaklumo.

Per dalykų pamokas pažinimo kompetenciją mokiniai ugdomi įgydami muzikos žinių bei gebėjimų. Muzikuodami ir klausydamiesi muzikos, mokiniai atskleidžia savo gebėjimus ir juos tobulina, mokosi įveikti kylančius iššūkius, rasti tinkamus sprendimus, t. y. mokosi mokytis. Nagrinėdami muzikos kūrinius, muzikos kalbos elementus ir struktūras, ieškodami sąsajų su savo patirtimi jie mokosi suvokti ir vertinti muziką, plėtoja kritinio mąstymo gebėjimus. Muzikos pažinimas ir suvokimas – savitas mąstymo būdas, skatinantis savižiną ir saviugdą.

12.2. Kūrybiškumo kompetencija – tai sau ir kitiems reikšmingų kūrybinių idėjų, produktų, problemų sprendimų tyrinėjimas, generavimas, kūrimas, vertinimas, išlaikant darnų santykį su savimi ir aplinka.

Muzikinis ugdymas neatsiejamas nuo kūrybiškumo visose muzikinėse veiklose. Per dalykų pamokas mokiniai skatinami pažinti ir tyrinėti, kelti klausimus ir vertinti savo kūrybines galimybes. Muzikinės kūrybos procesuose generuojamos ir įgyvendinamos idėjos, reflektuojamos kūrybinės patirtys. Mokiniai kūrybiškai interpretuoja ir vertina atliekamą, kuriamą bei klausomą muziką, jos kontekstus, kaupia muzikines patirtis. Pamokose mokiniai plėtoja spontaniškus ir racionalių kūrybinės raiškos ir mąstymo būdus, mokosi juos derinti. Muzikinės veiklos sudaro galimybes veikti savarankiškai, nebijoti rizikuoti ir klysti, lanksčiai naudoti kūrybos būdus ir priemones, panaudoti šiuos gebėjimus kitose gyvenimiškose situacijose. Kūrybiškumas taip pat ugdomas dalyvaujant konkursuose, festivaliuose, koncertuose ir mokantis pristatyti bei dalintis savo pasiekimais.

12.3. Kultūrinė kompetencija – tai kultūrinė savimonė, grįsta žiniomis, aktyvia kultūriniu raiška ir kultūriniu sąmoningumu.

Ji apima kultūrinį išprusimą (kultūrinės žinias), kultūrinę raišką (gebėjimus ir įgūdžius) ir kultūrinį sąmoningumą (vertybines nuostatas). Muzikuodami mokiniai mokosi vertinti muziką kaip svarbią savo bendruomenės, tautos ir žmonijos kultūros dalį, ugdomi muzikinės kultūros įvairovės supratimą. Susipažindami su muzikos žanrų, stilių, epochų ir kultūrų įvairove jie plečia savo muzikinį kultūrinį akiratį, ugdomi pozityvius nuostatus savo ir kitų kultūrų muzikos atžvilgiu. Atlikdami ir analizuodami liaudies muziką jie giliau susipažįsta su savo etnine kultūra. Mokiniai aktyviai dalyvauja bendruomenės ir visuomenės kultūriniame gyvenime kaip atlikėjai, kūrėjai, klausytojai. Muzikos žinios ir muzikinė raiška formuoja mokinių vertybinę poziciją, turi įtakos jų elgesio būdai socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje.

12.4. Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija – tai asmens savimonė ir savitvarda, socialinis sąmoningumas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata.

Drauge muzikuodami, diskutuodami, sprendami kūrybines problemas, mokiniai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Įvairiose muzikinėse veiklose (grupėse, ansambliuose, chore) jie ugdomi empatijos gebėjimus, mokosi stebėti ir jausti vienas kitą. Pažintis su kitų kultūrų (subkultūrų) ir stilių muzika mokiniams atveria galimybę pažinti kitą, taip ugdytis empatiškumą ir toleranciją. Muzika svarbi ir kaip psichologinės savireguliacijos būdas (gilinamasi į muzikos sukeltas emocijas ir būsenas, diskutuojama). Ypač svarbios muzikinėse veiklose išgyvenamos emocijos, patiriamos

įveikiant mokinio jėgas atitinkančius muzikinius iššūkius, turinčios įtakos mokinių savižinai, asmenybės ūgčiai, sprendimų priėmimui ir savivertės augimui. Su šia kompetencija siejasi ir atskiros dalyko temos (pvz., triukšmo tarša ir akustinė higiena; muzikavimas ir žalingų įpročių prevencija, kt.).

12.5. Pilietiškumo kompetencija - tai pilietinis tapatumas ir pilietinė galia, grįsta vertybėmis, nuostatomis, žiniomis ir praktinio veikimo gebėjimais, įgalinančiais kartu su kitais atsakingai kurti demokratišką visuomenę, stiprinti Lietuvos valstybingumą.

Pamokose pilietiškumo kompetencija ugdoma mokantis gerbti savo ir kitų kultūrų (subkultūrų) muziką, suvokti muzikos reikšmingumą visuomenės gyvenime. Mokiniai mokosi suvokti ir paaiškinti muziką kaip simbolinę galią, telkiančią ir vienijančią bendruomenes ir visuomenę. Mokomasi himnų, kitų svarbią simbolinę reikšmę įgijusių autorinių bei liaudies dainų. Atskleidžiama dainų švenčių tradicijos reikšmė tautinei savimonei ir kultūrai. Svarbi pažintis ir su Lietuvos tautinių bendrijų muzika, padedanti suvokti pilietinės visuomenės etninę įvairovę. Mokiniai mokosi suprasti ir pagrįsti autorinių bei gretutinių teisių reikšmę, etiško ir legalaus kūrinių ir jų įrašų panaudojimo svarbą. Jie bendruomeniškai prisideda organizuojant mokyklos, rajono, šalies renginius, juose dalyvauja.

12.6. Komunikavimo kompetencija – tai motyvacija ir gebėjimas kurti, perduoti ir suprasti žinias (faktus, požiūrius ar asmenines nuostatas), etiškai naudotis verbalinėmis ir neverbalinėmis komunikavimo priemonėmis ir technologijomis.

Muzika yra neverbalinė garsinė komunikacija, vykstanti tarp muzikos kūrėjų, atlikėjų ir klausytojų, o muzikos kūriniai – tai įvairias prasmes turintys pranešimai. Atlikdami muziką, improvizuodami mokiniai generuoja idėjas ir išreiškia jas įvairiais muzikiniais garsais bei struktūromis, atitinkančiomis jų galimybes ir muzikinį identitetą. Pasitelkiant muzikos išraiškos priemones yra perduodama savo arba kito autoriaus sukurta įtaigi muzikinė žinia, kuria siekiama džiaugsmingai, pasidalinti. Klausydami muzikos mokiniai ją interpretuoja, suteikdami jai įvairias su asmenine patirtimi susijusias prasmes. Muzikinėse veiklose mokiniai komunikuoja ir žodiniu, ir neverbaliniu būdu (pvz., reaguoja į muziką, perteikia jos įspūdį kūno kalba, kitomis meno formomis). Mokiniai mokosi atlikti, kurti, suvokti ir vertinti muzikos priemonėmis perduodamus pranešimus, ugdomi muzikinį raštingumą, komunikacinius gebėjimus.

12.7. Skaitmeninė kompetencija – tai motyvacija ir gebėjimas naudotis skaitmeninėmis technologijomis užduotims atlikti, mokytis, problemoms spręsti, dirbti, bendrauti ir bendradarbiauti, valdyti informaciją, efektyviai, tinkamai, saugiai, kritiškai, savarankiškai ir etiškai kurti ir dalytis skaitmeniniu turiniu.

Mokinių skaitmeninės kompetencijos ugdymas apima muzikavimą, muzikos kūrimą ir muzikos reiškinių bei kultūrinių kontekstų pažinimą. Muzikuodami ir kurdami muziką, mokiniai mokosi valdyti ne tik realius, bet ir virtualius muzikos instrumentus, kitus muzikavimo bei muzikos kūrimo įrankius. Pažintis su natų rašymo programomis mokiniams padeda mokytis natų rašto. Savo muzikavimo ir kūrybos bandymus ar pavyzdžius mokiniai gali skaitmeninti, skelbti interneto svetainėje. Tai darydami jie susipažįsta su kibernetinio saugumo principais ir autorių teisių reikalavimais. Muzikuodami mokiniai mokosi ieškoti reikiamos garsinės, tekstinės, vaizdinės informacijos įvairiuose informacijos šaltiniuose, kritiškai ją vertinti ir naudoti. Skaitmeninių technologijų naudojimas prisideda ugdant mokinių gebėjimą spręsti problemas, kritiškai mąstyti.

13. Mokinių kompetencijos ir pasiekimai vertinami vadovaujantis Mokyklos mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu 2021 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 43.1-V/1.3. Redakcija 2024 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-94.

14. Programą baigusiems mokiniams išduodami mokyklos nustatyto pavyzdžio Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimai, kuriuose nurodoma: programos ir jos dalių pavadinimai, įgytos kompetencijos, mokymosi trukmė, apimtis valandomis ir įvertinimas.

IV SKYRIUS TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

15. Programos turinį sudaro:
 - 15.1. muzikavimas;
 - 15.2. ansamblis;
 - 15.3. pasirenkamieji muzikinio ugdymo dalykai.
16. Muzikavimo paskirtis – tęsti atlikėjo raiškos pasirinktu instrumentu mokymąsi.
17. Muzikuoti galima fortepijonu, akordeonu, smuiku, violončele, gitara, kanklėmis, mediniais ar variniais pučiamaisiais, elektroniniais muzikos instrumentais.
18. Mokymas muzikuoti apima šias veiklos sritis:
 - 18.1. muzikavimo atlikimo įgūdžių įvaldymas;
 - 18.2. muzikos kūrinių interpretavimas;
 - 18.3. muzikinės kalbos suvokimas ir praktika;
 - 18.4. muzikiniai pasirodymai (dalyvavimas koncertuose, konkursuose, festivaliuose, kiti muzikiniai pasirodymai mokykloje, mieste, respublikoje).
19. Ansamblio paskirtis – ugdyti bendruosius muzikinius gebėjimus bei kompetencijas, suteikti kolektyvinio muzikavimo patirtį.
20. Ansamblis apima šias veiklos sritis:
 - 20.1. kolektyvinio muzikavimo įgūdžių įtvirtinimas;
 - 20.2. muzikos kūrinių interpretavimas, improvizacija;
 - 20.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje, akademinėje aplinkoje.
21. Ansamblio turinio apimtis:
 - 21.1. kūrinių orkestrams, chorams, ansambliams atlikimas;
 - 21.2. skaitymo iš lapo įgūdžių įtvirtinimas;
 - 21.3. koncertinė, projektinė, konkursinė veikla.
22. Siūlomas ansamblinis muzikavimas šiuose kolektyvuose: jaunių chore, vokaliniuose, kanklininkų, gitaristų, styginių, liaudies, pučiamųjų instrumentų ansambliuose, simfoniniame orkestre.
23. Pasirenkamieji muzikinio ugdymo dalykai:
 - 23.1. antrasis muzikos instrumentas;
 - 23.2. muzikos teorija, integruojant solfedžio, kūrinių analizavimo, muzikos istorijos, harmonijos dalykų žinias.
24. Programos turinys konkretizuojamas rengiant kiekvieno mokinio individualizuotą ugdymo programą.
25. Siekiant atskleisti mokinio individualybę, ugdymo procese taikomi įvairūs metodai ir strategijos:
 - 25.1. informaciniai metodai: žodiniai – pasakojimas, pokalbis, aiškinimas;
 - 25.2. vaizdiniai metodai: iliustravimas, demonstravimas, stebėjimas;
 - 25.3. praktiniai metodai: pratimai, bandymai, kartojimas, remiantis garso žodiniais, emociniais vaizdiniais, apibūdinančiais garso skambesio charakteristiką;
 - 25.4. kūrybiniai, variaciniai metodai: rėmimasis mokinio ankstesne pažinimo patirtimi, vaikų klausos ir garso reflektorių ryšiu, suprantamais vaizdiniais, kurių fiziologinis pagrindas yra asociatyvūs ryšiai, kūno judesių panaudojimas tiek tobulinant techniką, tiek judesiais išreiškiant muziką t.y. ritmą, melodiją, slinktį bei kūrinio turinio iliustratyvius elementus, nuotaiką.

26. Programai įgyvendinti pasitelkiamos šiuolaikinės mokymosi priemonės ir mokymosi aplinka:

26.1. mokinio pasirinktas muzikos instrumentas, fortepijonas arba pianinas, garso klausymosi įranga, metronomas, kompiuteris su interneto prieiga;

26.2. grupinių užsiėmimų patalpose – pianinas, lenta, kompiuteriai su interneto prieiga, televizorius ar vaizdo projektorius, garso klausymosi, programinė įranga.

26.3.

V SKYRIUS

PROGRAMOS PRITAIKYMAS ĮVAIRIŲ UGDYMO SI POREIKIŲ TURINTIEMS MOKINIAMS

27. Ugdymo procese vadovaujamas mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu LR Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 „Dėl mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

28. Atsižvelgiant į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, užtikrinamas ugdymas pritaikytoje ugdymosi aplinkoje, aprūpinama specialiosiomis mokymo priemonėmis ir ugdymui skirtomis techninėmis pagalbos priemonėmis mokykloje

SUDERINTA

Mokytojų tarybos posėdyje

2024 m. birželio 12 d.

Protokolo Nr. 2